

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЯХ

Скорик О.В., здобувач ступеня доктора філософії*,
Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-7893-6701>

Ефективне управління зовнішньоекономічними операціями вимагає високого рівня контролю за фінансовими потоками, які виступають ключовим елементом міжнародної торгівлі. Комплексність процесів, що охоплюють експортно-імпортні угоди, митне регулювання, валютні розрахунки та ризики, потребує удосконалення методів фінансового контролю. У сучасних умовах особливої важливості набуває впровадження підходів, які забезпечують оперативність, прозорість та достовірність фінансових даних.

Сучасні методи фінансового контролю акцентують увагу на інтеграції процесів аудиту та моніторингу в рамках єдиної системи управління. Це дозволяє своєчасно ідентифікувати ризики, запобігати втратам та оптимізувати фінансові ресурси підприємств, які беруть участь у міжнародній торгівлі. Інноваційні рішення у цій сфері сприяють підвищенню точності контролю, мінімізації людського фактору та адаптації підприємств до швидко змінюваних умов зовнішньоекономічної діяльності.

Сучасна зовнішньоекономічна діяльність створює величезний обсяг транзакцій, які потребують швидкого та точного контролю. Для забезпечення прозорості фінансових операцій та запобігання ризикам, таким як ухилення від сплати податків, відмивання коштів або фінансування незаконних діяльностей, впроваджуються автоматизовані методи моніторингу.

До інноваційних рішень належать системи AML (Anti-Money Laundering), які інтегруються з банківськими та корпоративними платформами для виявлення аномалій у фінансових потоках. Вони використовують алгоритми машинного навчання для аналізу шаблонів поведінки клієнтів та транзакцій. Наприклад, платформи, засновані на штучному інтелекті, здатні ідентифікувати підозрілі операції в режимі реального часу, що дозволяє миттєво реагувати на потенційні порушення.

* Науковий керівник – Красавський В.М., д.е.н., професор

Іншим важливим інструментом є використання систем KYC (Know Your Customer), які автоматизують процес перевірки контрагентів у міжнародній торгівлі. Інтеграція цих систем із національними та міжнародними базами даних дозволяє знижувати ризики та забезпечувати відповідність регуляторним вимогам. Наприклад, впровадження таких систем у міжнародних банках показало значне скорочення кількості фінансових шахрайств.

Перехід від локальних стандартів до інтегрованих міжнародних моделей є важливим етапом у забезпеченні фінансової стабільності підприємств, залучених у ЗЕД. Міжнародні стандарти, такі як ISO 31000 (управління ризиками) або COSO ERM (Enterprise Risk Management), надають базу для гармонізації підходів до контролю.

Адаптація таких стандартів до національних систем потребує врахування місцевих регуляторних вимог, економічних умов і практик. У цьому контексті особливої уваги заслуговують приклади країн, які розробляють гібридні моделі. Наприклад, інтеграція COSO ERM у систему фінансового контролю українських компаній дозволяє враховувати особливості національного законодавства, одночасно забезпечуючи прозорість операцій для міжнародних партнерів.

Крім того, адаптація стандартів часто супроводжується навчанням персоналу та автоматизацією процесів. Використання сертифікованих ERP-систем (Enterprise Resource Planning) з інтегрованими модулями фінансового контролю дозволяє зменшити розрив між міжнародними та локальними вимогами.

Зростання обсягів інформації у сфері ЗЕД створює потребу у впровадженні ефективних методів верифікації даних. Один із таких підходів – використання технології блокчейн. Ця технологія дозволяє створити незмінні реєстри фінансових операцій, які легко перевірити без необхідності у проміжних посередниках. У міжнародній торгівлі блокчейн застосовується для сертифікації походження товарів, верифікації митних документів та автоматизації процесу платежів.

Ще один перспективний напрям – впровадження смарт-контрактів, які забезпечують автоматичне виконання фінансових зобов'язань між сторонами після виконання певних умов. Наприклад, у рамках угод на постачання товарів смарт-контракт активує оплату лише після підтвердження отримання товару.

Верифікація даних також підсилюється через використання технологій оцифровування документів і штучного інтелекту для перевірки відповідності транзакцій нормативним вимогам. Інтеграція таких систем у хмарні платформи забезпечує доступність даних для міжнародних перевірок у режимі реального часу.

Таким чином, ефективний фінансовий контроль у зовнішньоекономічній діяльності є ключовим інструментом забезпечення прозорості, зниження ризиків та підвищення конкурентоспроможності підприємств на міжнародному рівні. Інноваційні підходи до автоматизованого моніторингу транзакцій, адаптації міжнародних стандартів і верифікації даних забезпечують новий рівень управління фінансовими потоками, відповідаючи вимогам глобалізованої економіки. Автоматизація процесів моніторингу дозволяє вчасно ідентифікувати потенційні загрози та зменшувати ризики, пов'язані з порушенням регуляторних норм чи фінансовими шахрайствами. Адаптація міжнародних стандартів до національних умов сприяє гармонізації процедур контролю, підвищенню довіри з боку міжнародних партнерів та інтеграції в глобальні економічні системи. Водночас інноваційні методи верифікації даних, зокрема технології блокчейн і смарт-контракти, формують нові підходи до управління міжнародною торгівлею, забезпечуючи автоматизацію, достовірність та ефективність фінансових операцій. Результати дослідження підтверджують, що впровадження таких інструментів не лише покращує оперативність і якість управління, але й створює нові можливості для сталого розвитку підприємств у сфері ЗЕД. Подальший розвиток цих підходів має зосереджуватися на інтеграції інноваційних технологій у єдині платформи управління фінансами та розробці нормативних механізмів для підтримки міжнародної співпраці.

Література:

1. Кондрат О.Б. Інноваційні фінансові інструменти в системі розвитку підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 1. С. 339-344.
2. Кононов І.І. Сутність зовнішньоекономічної діяльності як об'єкта облікового моделювання. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 79-86.

МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Таран А.А., здобувач вищої освіти*,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна

В умовах сучасної конкуренції та нестабільності економіки оптимізація витрат набуває критичного значення для підприємств. Вона

* Науковий керівник – Марченко В.М., д.е.н., професор